

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE—DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—ECONOMIE POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMANĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
SECRETAR DE REDACȚIE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Validitatea căsătoriilor celebrate în străinătate, în dreptul internațional privat și legislația română¹⁾, de Iorgu Radu, doctor în drept

Urmare¹⁾

Să ne întoarcem la studiul d-lui Radu, care după cum am spus nu a adoptat metoda noastră pentru a interpreta art. 152, ci s'a servit de argumente cari în cea mai mare parte îi sunt personale. Să vedem argumentele și care e valoarea lor.

I. Sunt încă țări, ca Grecia și Serbia, cari nu cunosc decât căsătoria religioasă, iar juristii acestor țări cred că naționali lor nu se vor putea căsători în străinătate decât numai dinaintea preotului cultului fiecăruia.

Doctrina occidentală și conferința dela Haga au admis felul acesta de a vedea, iar Trib. Seinei a hotărât de două ori că evreii ruși a căror lege națională supune celebrarea căsătoriei, consacrațiunei date de rabin, fac un act nul atunci când se căsătoresc în Franța cu forma civilă a căsătoriei francezești. (Clunet, 1906 p. 1146 și 1908 p. 1148).

D-l Radu care cunoaște această opinie, se întreabă de ce nu am admite și noi acelaș lucru pentru forma civilă a căsătoriei românești, adică de ce românii noștri nu ar fi ei obligați să se căsătorească în străinătate numai d'inaintea ofițerului stării civile locale.

Este adevărat că autorii cari susțin că Sârbii nu se pot căsători în străinătate decât numai d'inaintea preotului, cred că forma religioasă a căsătoriei sârbești nu este o simplă chestiune de formă, ci o adevărată condiție de capacitate, dar autorul nu vede de ce nu ar fi acelaș lucru pentru forma civilă a căsătoriei românești, această formă fiind ea însăși o chestiune de conștiință.

Trebue să cităm acest pasagiu, căci altfel s'ar putea crede că inventăm.

„Aci însă este legitimă întrebarea: întrucât o diferență de tratament între formele religioase și cele civile este îndreptățită? Motivând dispoziția de mai sus, semnalată în convenția dela Haga, un autor constată îndatorirea fiecărui stat de a asigura în orice împrejurări integritatea principiilor fundamentale din care porcede legislația sa interioară. Ceva mai mult, celebrarea religioasă n'ar fi o simplă formalitate exterioară solemnă, ea ar fi intim legată de însăși chestiunea capacității juridice; ar fi vorba despre o piedică dirimantă după criteriul capacității juridice, atunci când consimțământul părților nu ar fi fost exprimat în fața preotului competent. Aceeași motivare se poate invoca însă și în scopul garantării legiuirilor care consacră caracterul civil al căsătoriei. Este și aci fără îndoială vorba despre un principiu fundamental pentru a cărui realizare trebuie să intre în joc statul care'l profesează. Ar putea fi chestiune de asemenea de o piedică dirimantă rezultând dintr-o incapacitate specială juridică. Mai mult, după cum am arătat deja mai sus, nu este sigur că scopul legiuitorului în materie de forme solemne și anume acela al asigurării unei reale manifestări de voință ar fi atins atunci când s'ar admite forma religioasă în prejudiciul celei civile. Dar s'ar putea obiecta că căsătoria religioasă se leagă de unele chestiuni de conștiință. Într'un anume stadiu de civilizațiune însă, căsătoria civilă ar putea prezenta acelaș interes cu privire la conștiința individuală. Este aci poate chiar tendința viitorului, în drumul căruia n'ar trebui să ne punem etc. (pag. 23).

„De aceea, dacă luăm în considerare interesul particular al legislației românești, forma civilă a căsătoriei ar trebui impusă ca condiție indispensabilă a validității ei, cel puțin acolo unde ea este practicabilă, fie prin faptul unei legislații similare, fie prin faptul existenței unei reprezentațiuni di-

1) Vezi *Dreptul* No. 15 dela 22 Februarie a. c.

„plomatice sau consulare. Este în orice caz bine stabilit că judecătorul are completă libertate de mișcare în această direcțiune, de care el trebuie să țină seama, chiar, întrucât este vorba de un interes social indiscutabil.” (pag. 23).

Dacă autorul a vrut să fie original, a reușit cu prisosință și pot să-l asigur că nu s'a gândit însă nimeni până acum, să susțină că forma civilă a căsătoriei trebuie considerată ca o condițiune de capacitate care să urmărească pe români în străinătate. Este o fantezie juridică care nu are nevoie să fie combătută și este rezultatul modei adoptată de d-l Radu de a rezolvi chestiunea în afară de textul art. 152 c. civ.

Este adevărat că D-sa mai invoacă pentru a ajunge aici și noțiunea ordinii publice internaționale, asupra căreia o să revenim imediat, dar prin simplul fapt că argumentează prin analogie, de la forma religioasă la forma civilă a căsătoriei, ordinea publică este invocată fără nici o utilitate și argumentarea se reduce la aceea că consideră forma civilă, ca și pe cea religioasă, ca niște chestiuni de capacitate.

Sunt dispus să fac o concesie d-lui Radu și anume că ori cât de general ar fi textul art. 152 c. civ. un român care s'ar căsători într-o țară sălbatică, cu o femeie antropofagă, și când forma căsătoriei ar consta într'un danț macabru împrejurul unui foc, nu va fi considerat de tribunalele noastre ca fiind înșurat, întâiu pentru că nu a avut nici o dată intenția ca să contracteze o căsătorie așa cum înțelege legiuitorul nostru, și pe urmă, fiindcă forma despre care este vorba, nu a intrat în prevederile art. 152 c. civ. Aceste căsătorii au fost popularizate în literatură de Pierre Loti (*Mariage de Loti*, *Mme Chrysanthème*, etc.) iar în drept, sunt căsătoriile pe care le-a anulat judecătorii englezi și pe care le raportează autorul.

De aci și până la căsătoria religioasă celebrată între doi români, în țări de civilizație egală și la câțiva kilometri de frontiera noastră, este o distanță așa de mare, încât ordinea publică pe care o invoacă autorul și jurisprudența engleză pe care o citează nu îi pot fi de nici un folos.

D-l Radu are aerul să creadă că doctrina și jurisprudența pe care o combate D-sa nu aplică art. 152 de cât numai căsătoriilor celebrate în străinătate de preotul cultului soților, iar nu și de alt preot, în cazul bine înțeles când acesta ar avea competență de la legea locală.

„Că părerea contrară nu este admisibilă, cel puțin în oarecare limite, rezultă chiar din concepția a-celora cari fac o largă aplicare din formula *«locus regit actum»*. Dacă aplicația acestui articol ar fi astfel chiar de tot riguroasă, ar trebui să admitem va-

liditatea căsătoriei celebrate între doi români în străinătate înaintea preotului confesiunii religioase străine, recunoscute în acel stat. Nu cunoaștem dacă există jurisprudența aci referitoare, dar putem spune că doctrina nu înțelege a lua asupra-și răspunderea pentru o soluțiune afirmativă.” (pag. 21).

Nu știu la ce doctrină se referă autorul, dar pot să îi spun că și d-sa și doctrina pe care o invoacă să înșeală. Atunci când art. 152 C. civ. decide că românul se poate căsători în străinătate cu formele legii locale, asta înseamnă pentru toată lumea că ori care ar fi individul care joacă rolul de ofițer al stărei civile (în înțelesul că are voie să celebreze căsătoria), poate să-l căsătorească, chiar dacă ar fi rabin sau popă turcesc. Dacă și ar fi dat osteneala să deschidă pe d-l Weiss la pagina 456, ar fi cetit: *«Si le français (catholique) se propose de se marier dans un pays où le mariage religieux est seul en honneur, comme en Serbie, il pourra se soumettre aux formalités exigées par la législation serbe, c'est à dire à la bénédiction religieuse qui lui sera donnée par le pape dans une église orthodoxe en présence de témoins; et ce mariage sera inattaquable au regard de la loi française»*. Iar jurisprudența franceză care merge până acolo că consideră valabilă o căsătorie contractată „solo consensu” admite „a fortiori” că această căsătorie va fi valabilă atunci când a fost celebrată de orice preot de orice cult, care după legea locală are calitatea de ofițer al stărei civile în sensul larg al cuvântului.

Ne permitem să trimitem pe d-l Radu la autoritățile cu doctrina și jurisprudența citate de d-l Weiss în vol. 3 p. 458 nota 2.

Dovadă că metoda urmată de autor este greșită, rezultă și din faptul că chiar dacă ar ajunge să dovedească că românii sunt obligați să se căsătorească în străinătate numai cu forma civilă, aceasta nu îi ar fi de nici un folos întru dovedirea tezei sale, căci chiar în cazul acesta căsătoria ar fi putut să nu fie precedată de publicații în România și prin urmare trebuiesc alte argumente pentru a o anula.

2. Acest prim argument al d-lui R. dacă este greșit, are cel puțin meritul că este ușor de înțeles; al doilea argument este tot așa de greșit ca și cel dintâiu, dar este extrem de complicat, de oarece este tras din ordinea publică internațională, noțiune obscură prin ea însăși și pe care autorul, dat fiind modul cum se servește de ea, găsește mijlocul să o facă absolut îninteligibilă.

Noțiunea ordinii publice internaționale se compune din elemente, din care unele sunt ușor de înțeles, altele mai greu, și altele care nu se pot înțelege aproape de loc. Ușor de înțeles nu este decât justificarea principiului:

Statul când admite aplicarea unei legi străine pe teritoriul său (fie în baza unei idei de drept, fie în baza oricărei alte idei), face implicit rezerva că această lege nu se va putea aplica decât numai atunci când nu isbește un principiu superior, numit de ordine publică internațională sau absolută, așa cum l'a înțeles legislația sa și în care caz legea străină va fi respinsă și înlocuită cu legea forului. Ceeace este imposibil, este să găsim un criteriu în baza căruia să precizăm dinainte care sunt legile fiecărei țări, care atunci când vin în conflict cu legea străină, au un caracter de ordine publică internațională.

Mai mult sau mai puțin greu de înțeles sunt formele sub care această ordine publică se manifestă.

a) Un străin vrea să facă în țară la noi un act juridic, permis de legea lui națională, dar oprit de legea românească, a cărei dispoziție este considerată ca având un caracter de ordine publică internațională, de exemplu, doi francezi, veri primari, cer să se căsătorească, și autoritățile noastre refuză să celebreze căsătoria. Aceasta este forma obicinuită sub care apare noțiunea de ordine publică internațională.

b) Un act juridic încheiat într-o țară în contra legilor sale de ordine publică internațională și apreciat de un tribunal străin, de exemplu, căsătoria a doi veri primari, celebrată prin surprindere în România și apreciată de un judecător neamț. «Lorsqu'un acte juridique est contraire à une disposition d'ordre public de la législation qui le régit, cet acte est nul, il n'a aucune valeur, il n'est bon en aucun pays. Il est affecté d'une nullité internationale parce qu'il n'a pas été juridiquement constitué» (Pillet, p. 517)

O fi aceasta o concluzie logică a principiilor științifice care servesc fiecărui autor pentru a-și întemeia sistemul său de drept internațional privat, dar concluzia ast-fel generalizată este absurdă. Nu o să aprofundăm chestiunea care nu ne interesează de ocamdată, dar pentru a reveni la exemplul luat, nu văd un tribunal francez care să anuleze căsătoria celebrată în România cu respectarea legii franceze și nici nu văd cum ar motiva-o.

Convenția dela Haga din 1900 în art. 7 spune tot mai contrariul: «le mariage nul quant à la forme dans le pays où il a été célébré, pourra néanmoins être reconnu comme valable dans les autres pays si la forme prescrite par loi nationale de chacun des époux a été observée».

D-l Renault spune că acest articol a avut în vedere căsătoriile religioase și prevăzând cazul când o astfel de căsătorie va fi fost declarată nulă în țara în care s'a celebrat, adaugă: «Néanmoins, il n'est

pas à croire, que ce mariage soit déclaré nul dans le pays d'origine dont la loi a été respectée. Pour quoi les pays tiers n'en admettraient-ils pas également la validité» (Clunet, 1901 p. 32 și 1907 p. 93).

c) În fine și acesta este cazul care ne interesează pe noi, un act juridic realizat într-o țară oare-și care, cu respectarea legilor locale de ordine publică, va putea fi el anulat de judecătorii unei alte țări a cărei legislație admite alte principii, și care principii trebuie considerate de judecătorul local ca fiind de ordine publică internațională?

Pentru a lua exemplul clasic, căsătoria contractată de un Turc în țara sa, unde se practică poligamia, va fi ea considerată nulă de judecătorul nostru, din cauză că noi considerăm monogamia ca o lege de ordine publică internațională? A admite afirmativa este o absurditate și sub forma aceasta ar fi negațiunea pur și simplă a dreptului internațional privat, căci ce drept are judecătorul român să declare nule în principiu și în toate consecințele sale, actele juridice care s'au încheiat în străinătate, invocând pretextul că s'au făcut sub imperiul unei legi care consacră, în alt-fel decât noi, un principiu moral, social sau de ori ce altă natură ar fi el? Sub forma aceasta, soluția nu a fost admisă de nimeni, și doctrina dreptului internațional, recunoscând absurditatea concluziilor trase din principiile puse, se grăbește să inventeze o teorie și astfel să scape de soluția absurdă care ar pune în discuție întregul sistem de drept internațional privat.

Meritul de fi găsit o transacție rațională, revine unui jurisconsult german, d-l de Bar, care distinge între actul juridic încheiat în străinătate și consecințele sale, care se pot executa pe teritoriul nostru, și ne spune că singurul drept pe care îl poate avea judecătorul român este să înlăture executarea numai a acelor consecințe care ar fi respinse de noțiunea noastră locală de ordine publică internațională.

«Le seul droit que nous puissions jamais avoir, c'est de considérer comme inexistants, de trancher et de supprimer ces rameaux et ces rejetons qui se produisent sur notre territoire; le tronc qui se trouve dans le ressort d'une autre souveraineté échappe à notre action et si le rameau ou le rejeton qui surgit sur notre sol n'est pas de nature à produire des effets nuisibles, ce serait une erreur et une injustice que de la trancher, sous prétexte que le tronc ne serait pas toléré dans notre pays». Citat și aprobat de Alberic Rolin și Weiss (v. p. 95). D-l Pillet, admite aceeași soluție, dar o explică prin teoria d-sale a drepturilor câștigate în dreptul internațional.

«L'acte a été juridiquement fait, il a donné nais-

„sance à un droit acquis d'après la législation qui lui est applicable, seulement ce droit n'est pas susceptible d'être invoqué dans un certain pays, parce qu'il y serait contraire à une loi d'ordre public. Même dans ce dernier pays, cet acte ne peut pas être tenu pour nul: le droit qui en découle est seulement paralysé dans ceux de ses effets qui sont contraire à l'ordre public local”. (p. 518). Și luând exemplul clasic al căsătoriei poligamice, d-l Pillet recunoaște cu toată lumea că judecătorul francez nu are decât un singur drept, acela de a respinge în Franța, numai acele consecințe care ar fi în opoziție cu o lege franceză de ordine publică internațională, cum ar fi bună oară, dacă turcul ar reclama „le secours de la loi pour exercer en France son autorité maritale sur son troupeau de femmes...” (loc. cit. p. 519).

Aceste lucruri trebuiau spuse, căci d-l Radu are pretenția ca cu ajutorul ordinei publice internaționale să dovedească că o căsătorie celebrată în străinătate între români în forma religioasă, va trebui să fie anulată de tribunalele noastre în contra textului art. 152 și a opiniei generale. Este adevărat că mare lucru nu se înțelege, căci autorul procedează prin afirmări de lucruri cunoscute, pe care însă nu le leagă între dănsule în mod vizibil, așa că ne este foarte greu să afirmăm ideea exactă a D-sale. Procedând însă prin eliminare, ne închipuim că autorul raționează în modul următor: căsătoria religioasă celebrată în România între doi Sârbi este nulă pentru tribunalele noastre, deoarece forma civilă a căsătoriei este o lege de ordine publică internațională. Dar dacă această căsătorie este nulă atunci când este celebrată la noi, tot nulă va fi și atunci când a fost celebrată în Serbia, căci excepția ordinei publice internaționale conduce la acest rezultat și faptul că a fost celebrată în străinătate și într-o țară care o admite, nu poate lua judecătorului nostru dreptul de a o considera ca fiind contrarie legii românești și prin urmare a o anula.

În adevăr, după ce ne explică ce însemnează ordine publică internațională, ne spune că această noțiune se aplică și în materia formelor și în consecință căsătoria celebrată între străini în România cu forma religioasă, va fi nulă pentru judecătorii noștri. Pe urmă trece brusc la căsătoriile celebrate în străinătate: *„Față cu cele mai sus expuse ne-am putea aștepta ca validitatea căsătoriilor Românilor în străinătate să fie în mod natural supusă aceluiași considerațiuni derivând din ordinea publică. Din moment ce se recunoaște că celebrarea civilă a căsătoriei în interiorul țării este o condițiune de ordine publică esențială întăturând aplicarea regulei*

„locus regit actum”, aceleași motive ar trebui să determine aplicarea restrictivă a art. 152.

Acest articol n'ar trebui astfel în mod logic referit decât la acele căsătorii a căror formă străină nu ar contraveni rândueților de ordine publică internațională. În această categorie ar urma să intre după cele mai sus arătate și celebrarea religioasă a căsătoriei. Nu este admisibil să se facă aci o deosebire, derivând din diversitatea locurilor de celebrare a căsătoriei.

„În momentul în care se caută consacarea efectelor juridice ale unui act, validitatea actului însuși intră în discuțiune, deschizând loc în mod firesc legii de ordine publică teritorială.

„Și nu se poate recunoaște vreun efect actului care dacă ar fi fost săvârșit pe teritoriul național, ar fi fost isbit de nulitatea derivând din considerațiunea ordinii publice. (p. 20).

Ori acest pasagiu nu vrea să spuie nimica, ori trebuie interpretat așa după cum am făcut noi mai sus: pentru d-l Radu, căsătoria între români celebrată în Serbia în forma religioasă locală, va trebui anulată de tribunalele noastre ca fiind contrarie ordinei publice internaționale și este contrarie ordinei publice fiindcă dacă doi sârbi s'ar fi căsătorit în România cu această formă, căsătoria ar fi fost nulă, căci forma civilă a căsătoriilor în România este de ordine publică internațională.

Și autorul nu distinge împreună cu doctrina întreaga între actul acesta juridic și consecințele lui, căci D-l Radu este prea grăbit pentru ca să aștepte consecințele acestei căsătorii pentru a le anula, d-sale îi trebuie rezultate generale și imediate.

Pentru a doua oară autorul este profund original, căci este absolut singur de opinia sa și de ezitățile pe care le are în prezentarea argumentelor sale, nu scade în nimic meritul originalității tezei pe care o susține. O să-i cer voie să trag eu concluziunile logice cari decurg în mod fatal din felul cum pune d-sa chestiunea.

În adevăr, dacă tribunalele românești trebuiesc să anuleze căsătoria contractată între doi români în Serbia din cauză că forma religioasă este contrarie ordinei publice internaționale, apoi tribunalele noastre vor avea aceleași drepturi asupra căsătoriei a doi sârbi contractată în țara lor, căci ordinea publică, întrebuintată fără nici un simț critic, duce fatal la această soluție. Iar dacă însăși căsătoria trebuie anulată independent de efectele sale, apoi oricine poate să ceară această anulare dacă are interes, iar ministerul public cel d'întâi, așa că ar trebui să avem un procuror special, care să ceară anularea tuturor căsătoriilor străinilor, ruși, sârbi, greci, care trec prin țara românească și asta în țară la noi unde până acum 20 ani, Curtea de Casație credea că o

căsătorie civilă nu este valabilă dacă nu a fost urmată de căsătoria religioasă.

Când citești lucrurile acestea, crezi că visezi, iar când te gândești că pe baza acestei lucrări chiar împreună cu multe altele, autorul a fost recomandat profesor de drept internațional la Facultatea din Cluj nu știi ce să admiri mai mult: competența autorului sau indiferența juriului. Nu cred că mai este nevoie să spun că pentru a ajunge la concluzia de mai sus, d-l Radu ne servește 15 pagini despre ordinea publică internațională, despre care nu spune decât lucruri cunoscute și conchide cu ajutorul d-lui Bartin că „dificultățile sunt chiar de așa natură, încât este probabil mult mai rațional de a renunța la rezolvirea lor”. (p. 13).

III. Al treilea argument al d-lui Radu în susținerea tezei sale este teoria fraudei în contra legii, dar nu teoria aceea simplă a jurisprudenței franceze pe care am expus-o la începutul acestui studiu, căci pe aceasta autorul o găsește lipsită de baze teoretice, ci o alta pe care, după propria d-sale expresiune, o justifică cu argumente pe „care le socotim îndestul de personale” (p. 27 nota 2).

Baza acestor argumente „îndestul de personale” o formează principiul banal că nimeni nu se poate în adevăr sustrage în mod arbitrar „legei sale personale” pe care autorul, care nu știe să se mărginească, îl completează cu o serie de afirmațiuni care nu adaogă nimic mai mult.

(Sfârșitul în numărul viitor).

Alfred Juvara

Legea regulând raporturile

dintre proprietari și chiriași

Filozoful Bentham a zis că „legea nu e decât expresiunea unei necesități publice bine simțită de toți”. S'a simțit necesitatea de a se face legea proprietarilor, căci ajunseseră chiriași înaintea de această lege să nu-și mai îndeplinească obligațiunile la timp din cauza șicanelor de procedură. Iată o lege bine simțită făcută de eminentul jurisconsult și ministru de justiție Eugeniu Stătescu. S'a simțit necesitate în timpul războiului de protecția chiriașilor mobilizați sau nu și proprietarilor li s'au impus prin decrete-legi sacrificiul de a suferi atât pe chiriași cât și neplata dreptului lor. Astăzi însă când acele dificultăți au trecut, proprietarii sunt în drept a-și relua drepturile lor, sacrificate un moment de o necesitate publică. De ce să se legifereze numai pentru proprietari cari au o mulțime de obligațiuni și să nu se legifereze pentru comercianții care speculă, pentru industriașii care jupoaie, pentru muncitorii care fac viața de toate zilele imposibilă?

Nu văd nici o necesitate bine simțită ca să se protejeze o clasă de oameni dintre cari cei mai mulți sunt speculanți și să se obzidiască proprietarii.

Dar să admitem că în această criză de locuințe provenită din devastările ruse și germane Statul are dreptul să prelungească încă contractele de închiriere. Ce trebuie însă să aibă în vedere o lege pentru prelungirea contractelor, care aduce o atingere libertății convențiilor care au făcut prosperitatea economică a acestei țări până acum?

Sunt câte-va principii pe care legiuitorul nu trebuie să le scape din vedere fără a comite o nedreptate.

I. Legea proprietarilor trebuie menținută, căci nu e nici un motiv ca să se încurajeze chiriașul să nu-și îndeplinească obligațiunile contractate. A o abroga este a desființa singura garanție și nici aceea destul de eficace pentru realizarea drepturilor care rezultă din contract. Ce necesitate publică simțită împinge pe d-rul Lupu a desființa această frumoasă și importantă lege?

II. Să se facă distincție între locuințe și prăvălii precum o face actualul decret lege în vigoare până la 1921. Dacă se vrea a se proteja chiriașii pentru locuințe, n'au același drept la sollicitudinea legiuitorului comercianții speculanți cari cer pentru un obiect de 30 ori mai mult decât îi costă? În tot cazul este o greșală mare ca să plătească chiria din 1915 sau 1916 când proprietarii conform legii cererei și ofertei, nefiind nici o cerere din cauza războiului, închiriau imobilele pe prețuri derizorii. E nedrept să se ia de normă la sporirea chiriilor contractele încheiate la acea dată. Comercianții veniți prin orașe cine știe de unde nu sunt demni de protecțiune față cu proprietarii cari dețin o valoare economică care nu trebuie lăsată peirei.

III. Să se distingă între locuitorii orașelor și satelor cei băstinași și cei venetici. Dacă cererile sunt așa de mari pentru prăvălii, cauza este că au venit a se stabili în fiecare localitate negustori străini cari au scumpit chiriile conform legii cererei și ofertei. Nu trebuie să se prelungească contractele străinilor din localitate fie pentru locuințe, fie pentru prăvălii. Cel mai elementar principiu de dreptate dictează aceasta:

IV. În prelungirea contractelor, dacă cu orice preț suntem amenințați de ideile comuniste, să fie cineva, o autoritate care să aprecieze cât face cutare locuință acum, nu la 1916 când proprietarul o abandona degeaba aproape și fugea din cauza războiului.

V. Să se pue o taxă pe fiecare chiriaș pentru construire de localuri noi, iar nu pe proprietari, căci nu e drept ca aceștia să contribuie pentru chiriași care câștigă enorm, fie că e comerciant fie că e muncitor. Toți au făcut cartel, cei dintâi vând scump speculând, iar cei de al doilea câștigă unul singur până la 300 lei pe zi în Galați, de aceea li vezi beți pe toate cărările. Statul să contribuie de asemenea pentru facerea unor construcții ușoare și imediate.

VI. Să se oblige chiriașii, fiindcă statul îi menține cu forța în casele proprietarilor, ea să contribuie la reparații dacă nu voim că vedem ruinându-se imobilele existente; să contribuie mai înainte ca proprietarul să le efectueze, fiindcă el nu are cu ce să facă acest lucru. Azi un burlan de scurgere de 10 metri costă 1000 lei. Proprietarului cu chiria dela 1916 nu-i va ajunge să plătească nici dările fiscale.

VII. Nu trebuie scăpat din vedere că sub imperiul decretului-lege existent, proprietarul a închiriat prăvălia sa altuia, fiindcă contractul expira la St. Gheorghe 1920 și chiriașul actual a refuzat să rămână și dela St.

Gheorghe și atunci proprietarul a fost nevoit fiindcă se apropie Sf. Gheorghe să caute a-și închiria prăvălia și a nu rămâne fără chiriași. E drept că contractul unui asemenea chiriaș să fie prelungit? Și proprietarul care a exercitat dreptul său legitim conform unei legi în vigoare să restituie chiria încasată dela noul chiriaș? Iar chiriașul care n'a vrut să reînnoască contractul să profite de prelungire, prejudiciind astfel și pe proprietar și pe chiriaș care rămâne fără prăvălie? Negreșit că ar fi nedrept și sunt o mulțime de cazuri de această natură.

VIII. Prolungirea să nu se facă pentru contracte mai vechi de April 1914 și care expiră la Sf. Gheorghe 1920, căci proprietarul a fost silit atunci de împrejurări ca să încheie contract cu preț redus, căci acum 6 ani altele erau condițiunile convenționale dintre părți.

IX. Proprietarul fie că nu ședea în casa sa, ci în altă parte cu chirie, fie că a devenit acum proprietar, este drept și echitabil a i se da dreptul să se mute în proprietatea sa.

X. Supușii statelor cu care am fost în războiu să nu aibă dreptul de a beneficia de prelungirea contractelor, și să fie obligați a părăsi locuința la termenul expirat, avem locuințe pentru locuitorii țării și statele amice, iar nu pentru inamici.

Iată principii care ar trebui observate la confecționarea noiei legi a chiriilor. Le vor observa oare parlamentarii actuali? Am credința că da. Să așteptăm. Oamenii de drept să reflecteze asupra acestor idei,

Galați, 28 Februarie 1920.

C. N. TONEANU
Fost membru de Curte,
avocat.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTITIE

SECȚIA I-a

Audiența dela 9 Decembrie 1919

Președinția d-lui G. V. Buzdugan, președinte.

G. C. Stoicescu cu I. Schlessinger.

ACTE DE ÎNSTRĂINARE SAU CONSTITUIRI DE DREPTURI FĂCUTE ORI PROVOCATE DE INAMIC. — DECRETUL-LEGE NO. 1480. — SFERA LUI DE APLICAȚIUNE — ACTE ÎNCHIEATE PRIN LIBER CONSIMȚIMÂNT. — VALABILITATE. — RELATIUNI COMERCIALE CU SUPUȘII STATELOR INAMICE. — LEGEA DIN 21 DECEMBRIE 1916. — ORDONANȚA PREZIDENȚIALĂ. — APEL LA COMPLECTUL TRIBUNALULUI. — ART. 66 BIS ȘI 327 PR. CIVILĂ.

1°. Dispozițiunile decretului-lege 1480 potrivit cărora sunt nule de drept și inexistente orice acte de înstrăinare sau constituituri de drepturi făcute ori provocate de inamic, se aplică numai când asemenea acte sunt rezultatul unei violențe morale din partea inamicului, sau a influenței sale vrăjmașe, iar nu și când actele sunt încheiate din liberul consimțământ al părților contractante.

2°. Legea din 21 Decembrie 1916, care operește orice relațiune comercială cu supușii statelor inamice, având un fundament juridic și o sferă de aplicațiune cu totul deosebită de aceea legiferată prin decretul-lege No. 1480, urmează că tribunalul ca instanță de apel, chemat să se pronunțe asupra unei ordonanțe prezidențiale dată pe baza decretului-lege 1480, nu poate discuta pentru prima oară validitatea actului în litigiu și din punctul de vedere al legii din 21 Decembrie 1916.

No. 321. Respins recursul făcut de G. C. Stoicescu, contra sentinței tribunalului Ilfov s. IV No. 310 din 1919 în proces cu I. Schlessinger.

S'a ascultat citirea raportului făcut în cauză de d-l Consilier C. Sărățeanu.

D-nii avocați M. Flechtenmacher, V. Athanasovici și Zăuceanu în dezvoltarea motivelor I și II de casare, renunțându-se la motivele III și IV.

D-nii avocați Take Ionescu și Em. Pantazi în combateri.

Curtea deliberând,

Asupra motivelor I și II de casare:

„I) Exces de putere, violarea art. 2 și 3 din decretul-lege No. 1480, din 9 Decembrie 1917, precum și a decretului-lege No. 212 din 13 Decembrie 1918, publicat în Monitorul Oficial No. 212 din 1918, întru cât tribunalul judecă, că textele de mai sus nu sunt aplicabile vânzărilor de bună voe, ca în speță, convenite în timpul ocupațiunei cu un supus inamic, ci numai actelor de spoliațiune, depozitare sau acaparare, ordonate sau făcute din ordinul autorității inamice”.

„II. Exces de putere, rea aplicațiune a art. 327 Pr. civ., deoarece după ambele decrete, actul fiind declarat inexistent, este evident că formele procedurii de judecată trebuiau să fie urmate conform legii din urmă, adică conform art. 3 din decretul-lege No. 1480 din 1917, care ca orice lege de procedură e considerată că derogă la dispozițiile contrarii din legea anterioară”.

Având în vedere sentința atacată cu recurs, din care rezultă că G. C. Stoicescu a cerut primului-președinte al tribunalului Ilfov ca, pe baza decretului-lege No. 1480 din 1917 și art. 66 bis Pr. civ., să constate că sunt nule și neexistente actele de vânzare prin care mandatarul său a vândut, în timpul ocupațiunei inamice lui Isidor Schlessinger, imobilele sale din str. Cantacuzino No. 120 și 122 cu tot mobilierul lor, și prin consecință să dispună evacuarea acestor imobile de actualul deținător și repunerea sa în stăpânirea lor; că președintele trib. Ilfov s. IV, prin ordonanța No. 5504 din 1919 a admis cererea, dar Schlessinger făcând apel, tribunalul a infirmat ordonanța și a respins-o ca neîntemeiată; că, pentru a da această soluție, tribunalul motivează că, decretul-lege pe care se bazează reclamația lui Stoicescu, declară nule și inexistente numai actele de spoliațiune și depozitare săvârșite de inamic prin călcarea convențiunei dela Haga, în detrimentul bunurilor Statului și ale particularilor, nu însă și actele consimțite de bună voe în timpul ocupațiunei, cum s'a în-

tâmplat în speță; că, din acest punct de vedere, conchide tribunalul, pretențiunile lui Stoicescu sunt neîntemeiate, iar susținerea acestuia că-și întemeiază cererea și pe legea din 21 Decembrie 1916, care oprește orice relațiune comercială cu supușii statelor inamice, tribunalul o înlătură pe considerațiunea că art. 327 Pr. civ., se opune la schimbarea cauzei în apel și, fiindcă în orice caz tribunalul nu are competența de a hotărî ca instanță de apel asupra aplicării acestei legi, ordonanța prezidențială putând fi atacată numai pe calea apelului la Curte;

Având în vedere că înaintea tribunalului ca și astăzi în recurs, s'a susținut de recurent că decretul No. 1480 din 1917 ar privi nu numai actele de spoliatiune și de acaparare săvârșite de inamic, ci și orice acte juridice încheiate prin bună învoială cu supușii statelor inamice, de oarece acest decret n'ar face decât să aplice, cu toate rigorile impuse de împrejurări, dispozițiunile legii din Decembrie 1916; că, în orice caz, obiectul acțiunii fiind restituirea bunurilor vândute, iar cauza, inexistența vânzării, este indiferent dacă această inexistență a actului pe care se întemeiază cererea decurge din decretul No. 1480 din 1917 ori din legea din 1916, căci cauza rămânând aceeași nu poate fi vorba de schimbarea ei în apel și tribunalul era ținut a examina cererea și din punctul de vedere al legii din 1916;

Considerând că legea din 22 Decembrie 1916 și decretul No. 1480, dat cu un an mai târziu, la 10 Decembrie 1917, reglementează situațiuni juridice deosebite și au deci o sferă de aplicațiune independentă;

Că, în adevăr, legea din 22 Decembrie 1916 oprește orice operațiune comercială cu supușii statelor inamice și recunoaște ori cărei părți interesate dreptul de a cere și obține anularea operațiunilor făcute cu călcarea acestor prohibițiuni de ordine publică, pe calea unei ordonanțe prezidențiale supusă apelului la Curte;

Că decretul No. 1480 din 1917, dat cu mult mai târziu, după cum o spune lămurit referatul motivat cel însoțește, a fost determinat de o nouă situațiune creată de împrejurări de război și anume de actele de spoliatiune și acaparare ce se aflu la Iași de guvernul țării, că se săvârșesc de inamic în teritoriul ocupat în disprețul principiilor dreptului ginților și al convențiilor internaționale; că, în vederea acestei situațiuni noi, spre a se ocroti averea publică și cea particulară de urmările actelor impuse de vrăjmaș, sub orice formă, direct sau indirect și prin intermediul oricăror persoane, chiar naționali sau reprezentanți ai autorității publice române, decretul prevede între altele, la alin. a și b din art. II, că sunt nule de drept și inexistente ori ce acte de înstrăinare sau constituiri de drepturi făcute ori provocate de inamic, în orice mod, cu privire la bunurile mobile și imobile aparținând statului, județelor și comunelor sau particularilor;

Că, din termenii în care se exprimă decretul și în deosebi din spiritul și împrejurările excepționale, că el nu privește actele juridice voluntare încheiate cu supușii inamici, acte care-și găseau sancțiunea în legea anterioară din 1916, ci, decretul, chiar când vorbește de acte făcute în loc de a zice acte impuse, se ocupă în realitate și sancționează cu o procedură deosebită de aceea a legii din 1916, numai actele care sunt rezultatul unei violențe morale din partea inamicului sau influenței sale vrăjmașe, directă ori indirectă și de aceea tocmai decretul declară aceste acte de inexistente, privind consimțământul părții vătămate nu numai ca viciat, conform dreptului comun, dar ca complet distrus prin constrângerea și sub imperiul autorității inamice; că, prin urmare, cu drept cuvânt tribunalul a respins cererea recurentului bazată pe decretul No. 1480 din 1917, din moment ce era necontestat că actele de vânzare în discuțiune, fuseseră încheiate din liberul consimțământ al părților contractante;

Considerând că, în ce privește cererea în anularea actelor de vânzare conform cu prevederile legii din 1916, din considerațiunile expuse, rezultă că o astfel de cerere are o cauză juridică deosebită de aceea a cererii formulate înaintea primei instanțe pe baza decretului No. 1480 din 1917; căci pe când în sistemul legii din 1916, nulitatea actului încheiat cu un supus inamic are drept cauză o prohibițiune legală într'un interes de ordine publică, în sistemul decretului No. 1480 inexistența actului are ca fundament juridic sau cauză lipsa de consimțământ; că, de aceea este neîntemeiată susținerea recurentului cum că obiectul cererii sale fiind repunerea sa în stăpânirea averii vândute, cauza ar fi una și aceeași, neexistența actului; căci mai întâi obligațiunea în restituirea acestei averi, trebuie să fie precedată fie de anularea în prealabil a actelor de vânzare conform legii din 1916 care prevede o acțiune în anulare pentru actele ce vizează, fie de o constatare judecătorească a inexistenței legale a acelor acte potrivit decretului 1480, și de altă parte, cum s'a arătat, nulitatea sau inexistența actelor, după cazuri, se întemeiază aici, cum se întâmplă și în dreptul comun, pe cauze diferite, decurgând din raporturi juridice diferite, reglementate prin legea și decretul menționat în raport, cu necesitățile deosebite impuse de împrejurări; că deci, tribunalul refuzând să discute validitatea actelor de vânzare din punctul de vedere al legii din 1916 invocată pentru prima oară în instanța de apel, a făcut o bună aplicațiune a art. 327 Pr. civ., care pentru a garanta părților beneficiul celor două grade de jurisdicțiune, dorește schimbarea cauzei în apel și soluțiunea dată se justifică cu atât mai mult că cererea în anulare bazată pe menționata lege se judecă cu o procedură deosebită, pe cale de ordonanță prezidențială dată cu apel la Curte, iar nu la Tribunal;

Că, prin urmare, ambele motive de recurs fiind neîntemeiate este inutil a se discuta celelalte motive și recursul câtă a fi respins.

Pentru aceste motive, respinge.

TRIBUNALUL PRAHOVA

SECȚIA VACANTELOR

Audiența dela 30 Iulie 1919

Președinția d-lui N. D. Hariton, prim președinte

Gheorghe Smeadu cu Stan Neagu

ORDONANȚA PREZIDENTIALĂ DE RÉFÉRÉ. — AFACERE DE COMPETINȚA JUDELUI DE OCOL VENITĂ ÎN APEL LA TRIBUNAL. — ART. 66 DIN PROCEDURA CIVILĂ.

ORDONANȚA PREZIDENTIALĂ DE RÉFÉRÉ. — COMPETINȚĂ. — ACȚIUNE PRINCIPALĂ ASUPRA FONDULUI PROCESULUI. — DACĂ EXISTĂ LITISPENDENȚĂ. — NEPREJUDECARE ASUPRA FONDULUI. — ART. 66 BIS. ȘI 110 PR. CIVILĂ.

1° Președintele tribunalului este competente a statua pe calea ordonanței de référé prevăzută de art. 66 bis proc. civilă, nu numai în afacerile de competența tribunalului, ci și în cele de competența judecătorului de ocol, venite în apel la tribunal.

2° Faptul că înaintea unui tribunal se află pendent judecarea fondului unei afaceri, nu poate împiedica pe președintele acelui tribunal de a stabili în acea afacere pe calea prevăzută de art. 66 bis procedura civilă, în urma unei cereri de ordonanță în référé, sub cuvânt că s'ar viola principiul litispendenței prevăzut de art. 110 pr. civilă, deoarece în procesul de fond principal, partea cere o hotărâre judecătorească care să consacre între impricinați o stare de lucruri definitivă, pe câtă vreme în cazul referului, partea cere numai un ordin judecătoresc provizoriu, pentru un caz urgent și fără a prejudica fondul procesului principal.

No. 292, Respins ca nefundat apelul făcut de către Gheorghe Smeadu în centru ordonanței prezidențiale dată de Președintele Trib. Prahova secția III în proces cu Stan Neagu.

Tribunalul,

Având în vedere, că prin apelul ce a făcut în termen în contra acestei ordonanțe, apelantul Gheorghe St. Smeadu invoacă în prim loc incompetența președintelui tribunalului de a se pronunța asupra cererii intimatului pe calea unei asemenea ordonanțe de référé, deoarece în speță afacerea fiind de natura acelor care se judecă la judecătoria de ocol și venită numai în apel la tribunal, ar fi constant principiul după care ordonanțele prezidențiale de re-

fere nu pot fi acordate în materii de competența judecătorului de Ocol;

Considerând că este întrădevăr nu constant dar contrărsată în doctrină cesiunea de a se știe dacă ordonanțele prezidențiale de référé pot fi acordate în materii de competența judecătorilor de ocoale și motivul care se invoacă la noi pentru justificarea refuzului lor, este mai cu seamă simplificarea procedurală din noua lege organică a judecătorilor de ocoale, care ar face-o tot atât de eficace ca și referurile;

Considerând însă că aceeași justificare nu poate fi întinsă la cazurile când afacerile de competența judecătorilor de ocoale vin în apel înaintea tribunalului; că în această situațiune cu toată urgența pe care legea o prevede pentru rezolvirea lor, din cauza multiplelor afaceri cu cari tribunalele sunt încărcate, trec luni de zile până când aceste apeluri să fie definitiv hotărâte, și ca atare în aceste împrejurări, rațiunea de fapt a aplicării instituțiunei procedurale a referurilor din art. 66 bis procedura civilă este aceeași aci, ca și pentru afacerile venite direct înaintea tribunalului;

Că în toate aceste cazuri nu-și poate avea aplicarea nici argumentul de text invocat în sprijinul aceeași justificări și tras din aliniatul al II-lea al articolului sus citat, care prevede că președintele nu are cădere de a face asemenea încuviințări, când însuși tribunalul sau Curtea din care face parte n'ar fi competente, deoarece afacerea intrând prin apelul făcut de parte în competența tribunalului, și competența președintelui respectiv devine prin acest fapt evidentă.

Că astfel fiind, primul motiv de apel este neîntemeiat și urmează a fi înlăturat;

Având în vedere că în al doilea rând, apelantul a susținut că întrucât fondul afacerii în discuțiune era pendent înaintea tribunalului pe calea unui proces principal, nu era admisibilă calea ordonanței de refer din art. 66 bis proc. civ., căci s'ar putea ivi conflict de jurisdicțiuni și se violează tot odată principiul litispendenței, prevăzut de art. 110 acelaș cod;

Având în vedere că teoria invocată de apelant, cunoscută în Franța sub formula: „Le juge du principal dessaisit le juge du référé” și susținută de parte din autori, nu a fost și nu poate fi aplicată de jurisprudența noastră, deoarece pe de o parte argumentele cari îi servesc drept temei sunt numai în aparență fondate, iar pe de altă parte textul aliniatului al doilea al articolului 66 bis din procedura noastră civilă sus citat, înlătură la noi îndoiala produsă în Franța în această privință;

Considerând într'adevăr că nu se poate susține temeinic că prin admiterea referului în cazul pro-

cesului de fond pendent s'ar viola litispendența, sau s'ar da loc la conflict de jurisdicțiuni, deoarece pentru ca asemenea situațiuni de drept să se producă, ar trebui ca în ambele împrejurări să fie vorba de aceeași cerere, având același obiect pendinte în fața a două instanțe; ori, în procesul de fond principal partea cere o hotărâre judecătorească care să consacre între împričinați o stare de lucruri definitivă, pe câtă vreme în cazul refereului, partea cere un ordin judecătorec provizoriu, o încuviințare a unei stări de lucruri vremelnică în fața unui caz urgent și în acest sens numai trebuie înțeleasă dispozițiunea de trimitere în posesie a intimatului asupra boilor în litigiu, încuviințată prin ordonanța prezidențială apelată, adică ca o măsură provizorie luată numai până la rezolvirea definitivă a procesului de fond, așa după cum legea prin aliniatul 3 al articolului sus citat o arată categoric;

Considerând de asemenea că chiar redacțiunea textului aliniatului II al art. 66 bis proc. civ., care spre deosebire de textul corespunzător al art. 807 proc. civ. prevede că prezidentul n'are cădere de a face asemenea încuviințări, când însăși tribunalul sau Curtea din care face parte n'ar fi competente, lasă a se vedea lămurit că în intențiunea legiuitorului nostru procesul de fond existent, departe de a fi o cauză de excludere a cărei urgență a refereului este din contră o împrejurare legală pentru fixarea competenței prezidentului tribunaiului sau al Curței de Apel, după cum afacerea de fond este pendinte la Tribunal sau la Curtea de Apel, așa că și din această considerațiune de text, teoria invocată de apelant nu poate fi primită și deci și cel de al doilea motiv de apel pus de dânsul urmează a fi înlăturat ca nefundat.

Având în vedere că în al treilea și ultim rând, apelantul a susținut că prin dispozițiunea luată de președinte cu ocaziunea ordonanței apelate, întemeiată chiar pe probele administrate în cursul procesului de fond pendent se prejudică însuși fondul afacerii, violându-se cu acest chip un principiu care derivă din însăși natura provizorie a ordonanțelor de referere;

Considerând că este exact în drept — cu toată ne-reproducerea în textul nostru a art. 809 al. I proc. francez care consacră expres acest principiu prin formula: „Les ordonnances sur référé ne feront aucun prejudice au principal“, că această normă a ne-prejudicării fondului urmează să fie ținută în seamă de judecătorul refereului și în legislațiunea noastră, ea fiind consecința firească a caracterului vremelnic al acestor ordonanțe;

Considerând totuși că în ce privește aplicațiunea practică a acestei norme, nu fără serioase dificultăți

se poate spune precis când și în ce condițiuni o atare dispozițiune luată prejudică sau nu fondul unui proces; că într-o anumită măsură mai în totdeauna încuviințarea făcută pentru păstrarea dreptului recunoscut urgent, mai ales când este luată în cursul unui proces pendinte, atinge întrucâtva însuși fondul acestui drept; că, desigur acestor împrejurări dificile se datorește motivul pentru care legiuitorul nostru a găsit de cuviință să suprimă textul francez, menționat mai sus, și să pună numai principiul așa de scurt formulat în art. 66 bis, prin care se dă drept prezidentului să hotărască în cazuri grabnice pentru păstrarea unui drept care s'ar păgubi prin vreo întârziere, precum și pentru înlăturarea piedicilor ce s'ar ivi cu prilejul aducerii la îndeplinire a unui titlu executor, lăsând încolo totul la aprecierea judecătorului chemat a se pronunța asupra fiecărui caz în parte;

Considerând din acest punct de vedere că nu ar fi atât de greu de observat în practică, că, în luarea de măsuri respective prin referere, să nu se prejudice fondul afacerii în sensul de a se crea pentru părți o situațiune definitivă de așa natură încât să nu poată fi schimbată prin hotărârea luată în urmă de judecătorul fondului; că, asupra acestui punct, s'a arătat și mai sus că dispozițiunea luată în speță cată a fi considerată numai ca o măsură provizorie încredințând intimatului în mod temporar detențiunea boilor în litigiu, până la soluționarea definitivă a apelului în curs, așa că astfel considerată această măsură, nu prejudică întru nimic fondul procesului;

Considerând însă că este mult mai greu de fixat un criteriu practic pentru a distinge prejudicarea fondului, atunci când este vorba de examinarea titlurilor de proprietate sau a probelor cu care partea își justifică dreptul a cărui păstrare grabnică o cere; că, asupra acestui punct, prezidentul în toate cazurile pentru a încuviința măsura cerută, va trebui să examineze în prealabil titlurile și probele prezentate de parte în evidenționarea acestui drept; că mai în totdeauna când procesul fondului este în curs și probe au fost administrate cu această ocaziune, partea se va servi în referere de însăși probe administrate în procesul de fond, întrucât nici o dispozițiune legală nu constituie o piedică pentru aceasta și nu se vede rațiunea pentru care, — odată recunoscută admisibilitatea refereului în cursul unui proces pendent, — partea ar fi obligată să-și alcătuiască în referere alte dovezi decât acelea legal administrate în cursul procesului de fond; că tot ce se poate cere în această privință, prezidentului tribunalului care rezolvă afacerea în camera de consiliu și fără chemarea părții potrivnice, este ca în motivarea dispozițiunii luate să se mărginească a face o apreciere sumară

a dovezilor justificative prezentate de parte, astfel ca să poată rămâne liberă și apreciațiunea judecătorului de fond asupra lor; că, a hotărî altfel, ar fi să se reducă la foarte puține cazuri sfera de aplicațiune a instituțiunei procedurale din art. 66 bis proc. civ. creată tocmai spre a suplea rigorile formalistice greoaie pe care le prevede procedura civilă obișnuită pentru rezolvirea proceselor după dreptul comun.

Considerând că, din acest punct de vedere, ordonanța apelată conținând numai o apreciațiune sumară a dovezilor administrate de parte în justificarea dreptului său, intră perfect în cadrul principiilor enunțate mai sus și ca atare nu se poate susține cu temei că prin încuviințarea ei s'ar viola vreo normă de drept rezultând din dispozițiunile art. 66 bis proc. civ.

Considerând că, dacă este adevărat că în cazul rezolvit prin ordonanța prezidențială apelată, există o prejudecare a fondului procesului, astfel după cum arată apelantul, această prejudecare se datorește nu ordonanței încuviințate, ci dovezilor administrate de părți în rezolvirea procesului de fond la prima instanță și de care partea s'a servit și în refereu, dovezii consistând în jurământul deferit de o parte celeilalte asupra fondului procesului, acceptat și prestat în mod legal de cealaltă parte; că acest mod de rezolvire al procesului constituind între părțile litigante o specie de transacțiune, are pentru ele puterea unui lucru judecat și ca atare nu numai a prejudecat, dar a tranșat definitiv litigiul în favoarea părții câștigătoare de cauză (*Jus juramdi speciem transactionis continet, majoremque habet auctoritatem quam res judicata*. L. 2. Dig. De Jurejurando. Alexandresco, tom 7, pag. 402, art. 1213 c. civ.).

Că singurul lucru pe care partea care a pierdut în acest mod procesul la prima instanță îl mai poate deduce în apel, este numai legalitatea încuviințării și prestării jurământului efectuat, chestiune a cărei verificare în nici un caz nu poate fi de așa natură, încât să împiedice pe partea câștigătoare de cauză dela luarea măsurilor urgente necesare pentru păstrarea unui drept, care cu rezerva sus arătată, poate fi privit ca definitiv dobândit de acea parte.

Considerând că astfel fiind, și cel de al treilea motiv de apel este neîntemeiat și în consecință apelul urmează a fi respins ca nefundat.

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător Al. Gânțoiu, respinge apelul.

Semnați: N. D. Hariton, Al. Gânțoiu.

TRIBUNALUL JUD. BUZĂU

Audiența dela 10 Noembrie 1919

Președinția d-lui Ghinea Constantinescu, judecător.

Anton I. Nedelcu cu Ministerul public

MANDAT DE ARESTARE. — CONFIRMARE. — RECONFIRMARE. — TERMENUL DE O LUNĂ. — DE CÂND ARE A FI SOCOTIT. — ART. 113 PR. PENALĂ. — ART. 216 DIN LEGEA ORGANIZĂRII JUDECĂTOREȘTI.

Termenul de o lună cerut de art. 113 Pr. penală pentru reconfirmarea unui mandat de arestare are a fi socotit dela data confirmării sau reconfirmării anterioare, iar nu dela data mandatului de arestare, dată care are a fi ținută în seamă conform art. 216 din legea organizării judecătorești, numai la prima confirmare a mandatului de arestare, iar în caz când aceasă dată cade în o zi de sărbătoare legală, tribunalul se poate pronunța legal în ziua ce urmează.

Tribunalul,

În majoritate, d-l judecător Ștefan P. Mihăileanu, rămânând la opinia sa separată că mandatul de arestare a încetat de drept și nu mai are ființă, iar d-l judecător G. Constantinescu s'a raliat la opinia d-lui judecător G. Ștefănescu, pentru următoarele considerente:

Asupra chestiunei de nulitate a mandatului de arestare privitor pe prevenitul Anton I. Nedelcu, ridicată din oficiu de tribunal și trasă din împrejurarea că dela data emiterei mandatului de arestare 7 Octombrie 1919 și până la 10 Noembrie 1919 termen fixat de tribunal pentru reconfirmare a trecut mai mult de cât o lună.

Având vedere susținerile prevenitului și ascultând pe d-l procuror în combaterea chestiunei ridicate.

Având în vedere, că, din examinarea lucrărilor aflate la dosarul instrucției se constată în fapt cele ce urmează:

La 26 Septembrie a. c., prin rechizitoriul introductiv cu No. 6911 din 1919, Parchetul local a deschis acțiune publică contra lui Anton I. Nedelcu pentru crimă de omucidere cu voință, fapt prevăzut și pedepsit de art. 225 C. p.; că afacerea fiind trimisă la instrucție, d-l Jude Instructor în ziua de 7 Octombrie 1919, dată la care prevenitul a fost înaintat, în urma interogatorului emite contra lui Anton I. Nedelcu în aceeași zi mandatul de arestare cu No. 10210, mandat ce a fost confirmat prin procesul-verbal No. 7571, din ziua de 8 Octombrie 1919.

Că, înainte de expirarea unei luni, cabinetul de instrucție prin adresa No. 11144 din 1919 cere tribunalului reconfirmarea mandatului arătând că la 8 Noembrie c., numitul împlinește o lună de prevenție.

Acestea fiind împrejurările de fapt, urmează a se examina chestiunea dacă tribunalul astăzi la data de 10 Noembrie 1919 se mai poate pronunța asupra reconfirmării sau infirmării mandatului de arestare și dacă nu cum-va el este nul prin expirarea termenului prevăzut de lege pentru validitatea lui.

Având în vedere că prin art. 113 Pr. p., articol modificat la 15 Martie 1902, legiuitorul în interesul de a garanta libertatea individuală a ținut a păstra mandatului de arestare un caracter provizoriu stabilind că libertatea este regula și detenția preventivă excepțiunea, iar în afacerile aflate în cercetarea cabinetelor de instrucție cari prin gravitatea sau complexitatea lor comportă o prevenție mai îndelungată pentru infractori, mandatele de arestare emise contra unor asemenea preveniți să fie supuse controlului tribunalului din lună în lună, având a se pronunța asupra confirmării sau infirmării lor în raport cu interesele instrucției.

Având în vedere, că în ceea ce privește punctul de plecare a termenului pe care tribunalul urmează a-l avea în vedere la confirmarea sau infirmarea mandatului, după art. 113 Pr. p., nu poate fi decât data confirmării sau reconfirmării anterioare efectuată de tribunal iar nu data ce poartă mandatul de arestare, fapt ce rezultă și din termenii categorici ai art. 113 Pr. p. care cuprinde: «Dacă, în timp de o lună dela confirmarea mandatului conf. art. 97, judecătorul de instrucție nu va statua asupra prevențiunei printr'o ordonanță de urmărire, prevenitul va fi pus în libertate, afară numai dacă tribunalul, constituit conf. art. 97, asupra raportului judecătorului de instrucție, nu va decide motivat că există un interes pentru instrucțiune ca inculpatul să rămână sub detențiunea preventivă. Tot astfel se va urma succesiv din lună în lună până la pronunțarea ordonanței definitive».

Considerând că valoarea unui mandat de arestare emis în cazurile și cu formele anume prevăzute de lege își imprumută puterea dela împrejurarea confirmării lui de tribunal, constituit după cele orânduite de art. 97 Pr. p., adică prin ascultarea inculpatului, cetirea raportului d-lui judecător de instrucție, și concluziunile ministerului public, adică într'un cuvânt dela întărirea lui de tribunal care examinează din nou faptele, ascultând concluziunile tuturor factorilor cari au contribuit la punerea prevenitului în stare privativă de libertate, deci era firesc ca legiuitorul să prevadă prin art. 113 P. p., ca punct de plecare a noilor reconfirmări din lună în lună, confirmările anterioare ale Tribunalului, iar nu data mandatului de arestare;

Având în vedere că prin legea de organizare judecătorească din 11 Aprilie 1913 art. 113 P. p., a fost modificat sub raportul punctului de plecare a unei de când tribunalul urmează a se pronunța asupra noilor confirmări, în sensul că acest punct trebuie a fi socotit de la data primului mandat, art. 216;

Având în vedere că în fapt infractorii aflați în stare de arestare dela începutul cercetărilor și până la terminarea instrucției sunt ținuti în prevenție în temeiul aceluiaș mandat de arestare, deci termenii: «după o lună dela data primului mandat» din art. 216, nu pot avea alt înțeles de cât datele confirmărilor anterioare a tribunalului, căci a deduce de aci că legiuitorul a înțeles a se referi la primele mandate de depunere, este cu totul exclus, legea vorbind despre mandatul de arestare;

Că așa fiind, pentru a înlătura echivocul și a se da un sens acestei dispozițiuni, trebuie a ne întoarce la textul categoric al art. 113 P. p., singurul hotărâtor în această materie;

Având în vedere că mandatul de arestare privitor pe Anton I. Nedelcu a fost reconfirmat de tribunal la 8 Octombrie 1919, deci termenul reconfirmării de o lună a mandatului cade în aceeași zi a lunii următoare, adică la 8 Noembrie 1919, art. 730 Pr. civ.

Considerând că în ziua de 8 Noembrie 1919 fiind sărbătoare legală (Sfântul Dumitru), iar a doua zi 9 Noembrie căzând într'o Duminică, urmează că tribunalul astăzi 10 Noembrie, întâia zi de lucru ce urmează zilelor de 8 și 9 Noembrie, art. 731 Pr. civ., se poate pronunța legal asupra reconfirmării mandatului de arestare dat în contra numitului prevenit.

Pentru aceste motive, constată că mandatul de arestare No. 10210 din 1919 este valabil și astăzi, din punctul de vedere al legii și în consecință,

Dispune:

Procedează la examinarea chestiunei, dacă detențiunea prevenitului urmează a se menține sau nu de tribunal, față cu interesele instrucțiunii faptului ce i se impută.

Semnați: Ghinea Constantinescu, Gh. Ștefănescu.

OPINIUNE

Asupra raportului cu No. 11144 din 7 Noembrie 1919 al d-lui judecător de instrucție al acestui tribunal, prin care cere reconfirmarea mandatului de arestare în prevenție cu No. 10210 din 7 Octombrie 1919, emis contra inculpatului Anton I. Nedelcu.

Având în vedere că din lucrările aflate în dosarul cu No. 40 din 1919 al cabinetului de instrucție se constată că, deschizându-se acțiune publică contra lui Anton I. Nedelcu prin rechizitoriul introductiv cu No. 6911 din 1919 al parchetului local pentru faptul de omucidere cu voință, d-l judecător de instrucție a emis în contra inculpatului, la 7 Octombrie 1919, mandatul de arestare în prevenție cu No. 10210, confirmat de acest tribunal prin procesul verbal No. 7571 din 8 Octombrie

1919 — deși din eroare poartă data de 7 Octomvrie 1919, — mandat a cărui reconfirmare s'a cerut prin raportul din 7 Noembrie citat mai sus.

Considerând că potrivit dispozițiilor art. 216 din legea de organizare judecătorească, care modifică în parte dispozițiunile art. 113 Pr., p., judecătorul de instrucție care va fi emis un mandat de arestare este dator ca, în termen de trei zile dela luarea interogatoriului, să refere tribunalului, care va decide dacă menține sau nu acel mandat, iar după o lună dela data primului mandat, tribunalul va decide din nou dacă încuviințează sau nu prelungirea detențiunei preventive, altfel prevenitul urmând, conform art. 113 Pr. p., să fie pus în libertate, și urmând tot astfel din lună în lună până la darea ordonanței definitive.

Că potrivit acestui text de lege, un mandat de arestare confirmat de tribunal își produce efectele sale timp de o lună dela data emiterii lui; că după o lună dela data emiterii lui, — adică în ziua corespunzătoare a lunii următoare celei în care a fost emis (art. 730 Pr. civ.), care este și ultima zi când mandatul mai este în putere, — tribunalul trebuie să decidă dacă încuviințează sau nu prelungirea detențiunei preventive, el ne mai putându-se pronunța după acest termen asupra reconfirmării ori infirmării mandatului de arestare, de oarece odată cu trecerea acelei ultime zile a încetat de drept și puterea mandatului de arestare în prevenție, iar prevenitul, de drept, se află în stare de libertate, el ne mai găsindu-se sub tăria celui mandat.

Că întrucât, în speță, se constată în-fapt că mandatul de arestare în prevenție cu No. 10210, asupra menținerii căruia tribunalul este chemat să se pronunțe astăzi, a fost emis la 7 Octomvrie 1919, tribunalul urma să decidă asupra menținerii ori infirmării lui în ziua de 7 Noembrie 1919, când se constată că a și fost sesizat de judecătorul de instrucție prin raportul No. 11144 din acea zi, raport ce a fost primit și înregistrat la No. 16351 de acest tribunal tot în acea zi, când i s'a fixat termen pentru rezolvire de unul din judecătorii acestui tribunal chiar pentru acea zi, — termen ce a fost schimbat, în urmă, în cel de astăzi prin rezoluția unui alt judecător mai vechi în grad.

Că, întrucât tribunalul nu a statuat asupra raportului d-lui judecător de instrucție în ziua de 7 Noembrie c., el nu mai poate statua astăzi 10 Noembrie c., mandatul de arestare a cărui reconfirmare se cere încetând de a mai avea ființă din însăși acea zi, din care prevenitul, în mod ilegal, și fără să mai existe în contra sa vreun mandat de arestare, a continuat să mai rămână arestat.

Având în vedere că se susține, însă, de d-l reprezentant al ministerului public că întrucât mandatul de arestare emis la 7 Octombrie 1919 a fost confirmat în ziua de 8 Octombrie 1919, el urma să fie reconfirmat

în ziua 8 Noembrie; ori, cum în ziua de 8 și în cea de 9 Noembrie, au fost sărbători legale, tribunalul are cădere, pe baza art. 113 Pr. p., să decidă astăzi 10 Noembrie, asupra menținerii ori infirmării lui.

Considerând că, deși art. 113 Pr. p., (leg. 15 Martie 1902) fixa ca punct de plecare în calcularea lunii la sfârșitul căreia tribunalul trebuia să se pronunțe asupra menținerii mandatului, data confirmării lui, art. 216 din leg. de org. jud. (leg. din 24 Martie 1909), modificând acest text de lege, a fixat ca punct de plecare data primului mandat, adică data emisiunii lui, aceasta fiind și conform cu rațiunea și cu interesele prevenitului, confirmarea și reconfirmarea nefăcând decât să ratifice ceea ce judecătorul de instrucție a făcut, ratificarea care are efect în trecut din momentul emiterii mandatului, și care se întinde în viitor până se implineste luna dela emiteria lui.

Că, chiar dacă ziua reconfirmării ar fi căzut într-o zi de sărbătoare — ceea ce nu este în cazul nostru, — aceasta nu ar fi îndreptățit tribunalul să se pronunțe asupra ei în prima zi de lucru ce urma după acea sărbătoare, în ziua aceea mandatul de arestare încetând de drept de a mai exista, în virtutea legii, oricum să poți menține ori infirma ceea ce nu mai există, ci urma să se pronunțe în ajunul sărbătoarei, când mandatul fiind în ființă se putea statua asupra lui, și când și interesele prevenitului, căruia i s'ar fi putut infirma mandatul, dicta aceasta, în cazul acesta el ne mai rămânând arestat și după expirarea mandatului, până în prima zi de lucru ce urma.

Că, dacă în caz de forță majoră se poate susține că tribunalul este în drept să decidă și după împlinirea lunii dela data emiterii mandatului, dacă a fost sesizat în termen, aceasta nu poate avea loc în caz de sărbătoare, sărbătorile neconstituind cazuri de forță majoră, ele nefiind niște evenimente ale căror efecte judecătorul de instrucție ori tribunalul să nu le fi putut prevedea, nici preveni, legea de organizare judecătorească indicându-le în mod precis, iar efectele lor putând fi prevenite prin luarea reconfirmărilor din ajun.

Pentru aceste motive, subsemnatul Ștefan P. Mihăileanu, judecător de ședință la acest tribunal, sunt de părere că tribunalul urmează să constate că mandatul de arestare în prevenție cu No. 10210 din 7 Octombrie 1919, a cărui reconfirmare se cere, a încetat de drept de a mai avea ființă din ziua de 7 Noembrie c.; și să dispună punerea în libertate a inculpatului Anton I. Nedelcu, ce a fost ținut în stare de prevenție în baza celui mandat, dacă nu va fi menținut în stare de arestare pentru alte cauze.

Semnat: Ștefan P. Mihăileanu.

„GENERALA“

SOCIETATE ROMÂNĂ DE ASIGURĂRI GENERALE
CAPITAL SOCIAL DEPLIN VARSAT LEI 3.000.000

Fonduri de garanții la finele anului 1917 Lei 48.807.334,48
Daune plătite în anul 1916 și 1917 „ 9.110.106,48
Daune plătite dela înființarea Societății » 99.582.216,18
Asig. asupra vieții în vig. la finele anul. 1917 » 92.131.065 52

SEDIUL :

BUCUREȘTI
PIAȚA UNIVERSITĂȚII
(în dosul stat. Mihai Vit.)

REPREZENTANȚA
GENERALA :

BUCUREȘTI
STRADA SMARDAN No. 4

AGENȚII ÎN TOATE ORĂȘELE DIN ȚARĂ

ASIGURĂRI CONTRA DAUNELOR DE:
INCENDIU, GRINDINA, TRANSPORT
(Fluvial, Maritim și Terestru)

Asigurări în ramurile: Viața, accidente, etc.

Conservarea Sănătății

Pe vremea de față, când asprimea temperaturii și umezeala expune sănătatea noastră la răceli și provoacă tot soiul de dureri reumatice, gută și nevralgii, sunt neprețuite serviciile ce le aduce renumitul și cel mai salutar remediu de casă

DIANA FRANTZBRANNTWEIN

Fabricat de „DIANA“, Societate Anonimă din București
Strada Foișor No. 8

Dacă dureri de cap vă chinuesc
câteva frecțiuni pe frunte le ameliorează și le face să dispară

Dacă aveți dureri crâncene în toate membrele,
masajele cu acest reconfortant vă fac mare bine

Dacă vă doare dinții sau aveți inflamația gingiilor
câteva picături turnate pe vată alină durerile și vă puteți odihni

Se găsește la toate Drogueriile și Farmaciile în sticle
prevăzute cu capsule de plumb și marca fabricii

Prețul unei sticle Diana { Mică Lei 5.50
Mijlocie „ 12.—
Mare „ 20.50

BANCA ROMANEASCA

SOCIETATE ANONIMĂ PE ACȚIUNI

Cap. 60.000.000 lei din cari 34.871.600 depl. vârs.

București, Str. Smârdan No. 5, București

Orice operațiuni de Bancă în general

CUMPĂRĂRI ȘI VANZĂRI
DE EFECTE PUBLICE

Avansuri pe depozite de efecte publice
și orice transacțiuni financiare

Conturi-curente și emisiuni de scrisori de credit
pentru orice țară

Sucursale : BRAILA, CONSTANȚA, GALAȚI,
TULCEA, CHIȘINĂU

BANCA DE SCONT A ROMÂNIEI

— SOCIETATE ANONIMĂ —

CAPITAL 40.000.000 LEI

Se aduce la cunoștința d-nilor acționari că al doilea vărsământ de 40 la sută sau lei 200 de fiecare acțiune, la subscrierea de la ultima emisiune din Septembrie 1919, se va plăti cu începere din ziua de 25 Noembrie până la 5 Decembrie 1919, la Sediul Băncii, la Sucursalele sale și la celelalte Bănci unde s-a făcut subscrierea.

Se atrage atenția d-lor acționari asupra condițiilor din prospectul de emisiune, că pentru vărsămintele neachitate la termenul fixat, vor plăti o dobândă de 10 la sută pentru prima lună de întârziere.

După trecerea termenului de o lună se va proceda conform Codului de Comerț.

Consiliul de Administrație

„PREVEDEREA“

Revistă pentru studiul asigurărilor private și sociale

Sub direcțiunea D-lui V. ATHANASOVICI

Cu concursul mai multor colaboratori competenți în ramura juridică și economică

Apare lunar — Abonamentul 40 Lei pe an

Redacția și Administrația : Bulevardul Schitu Măgureanu No. 25 bis

BANCA DE SCONT A ROMÂNIEI

SOCIETATE ANONIMĂ

Capital social 40.000.000 lei deplin vărsat

**Sucursale: Constanța, Focșani, Galați,
T.-Măgurele, R.-Vâlcea și Tulcea**

PROSPECT DE EMISIUNE

**a 80.000 acțiuni la purtător pentru
sporirea capitalului dela 40.000.000
lei la 80.000.000 lei**

Consiliul de Administrație al Băncii de Scont a României, pe baza art. 6 din statute, a hotărât emisiunea unei serii de 80.000 acțiuni la purtător pentru a se spori capitalul Băncii de la 40.000.000 lei, la 80.000.000 lei în următoarele condițiuni:

1) Aceste acțiuni se atribuie de preferință actualilor acționari ai Băncii în proporțiune de una acțiune nouă pentru una veche.

2) Pentru exercitarea dreptului de preferință se acordă acționarilor un termen de 10 zile, cu începere dela 15 Martie 1920 până la 25 Martie 1920.

3) Acțiunile nesubscrise în acest termen vor rămâne la dispoziția Consiliului de Administrație, care va decide asupra lor cum va crede de cuviință.

4) Acțiunile se emit pe cursul de lei 650 bucata, dincare 500 lei valoarea nominală a acțiunii pentru capitalul social, iar 150 lei pentru sporirea fondului de rezervă.

5) Valoarea acțiunilor subscrise se va achita în modul următor:

a) La subscriere se vor depune 310 Lei, din care 150 Lei sau 30 la sută din valoarea acțiunii de Lei 500, pentru capitalul social, 150 Lei pentru fondul de rezervă, și 10 Lei pentru cheltuelile de emisiune.

b) Restul de lei 350 de fiecare acțiune se va plăti la epocile ce se vor fixa de Consiliul de Administrație. Termenele de plata acestor vărsăminte se vor publica prin „Monitorul Oficial” și alte ziare.

6) Pentru vărsămintele neefectuate la termenele fixate se va plăti o dobândă de întârziere de 10 la sută.

Această întârziere nu va putea trece peste una lună de zile. După trecerea și a acestui termen de una lună, Consiliul va proceda conform Codului de Comerț.

7) Nouii acționari vor avea dreptul pentru anul 1920 de la o dobândă de 8 la sută pe an care se va socoti de la plata fiecărui vărsământ efectuat.

8) Subscriitorii au facultatea de a achita în o singură dată toate vărsămintele.

9) Odată cu subscrierea făcută pentru exercitarea dreptului de preferință se vor prezenta și vechile acțiuni pentru stampilare.

10) În locul acțiunilor evacuate la Moscova se vor prezenta scrisorile băncilor sau instituțiilor la care, sunt depozitate, care vor confirma că acțiunile sunt depozitate la dânsle și că sunt evacuate la Moscova. Aceste scrisori vor arăta numerele acțiunilor și vor cuprinde declarația că își iau obligațiunea că îndată ce le vor primi dela Moscova să le prezinte Băncii, de Scont a României pentru stampilare conform celor arătate mai sus.

11) Domnii acționari, cari nu își vor exercita dreptul lor de preferință în termenul hotărât pentru subscriere, vor fi considerați că au renunțat la acest drept.

12) Subscrierile vor începe la 15 Martie 1920 și durează până la 25 Martie. Ele se pot face la Sediul central al Băncii de Scont a României în noul Palat din str. Lipscani No. 5, colț cu str. Karagheorghievici, la Sucursalele sale din Galați, Constanța, Focșani, R.-Vâlcea, T.-Măgurele, Tulcea, precum și la următoarele Bănci:

Alexandria, Banca Comercială din Alexandria; Buzău, Banca Comerțului Industrii și Agriculturii; Bacău, Banca Comerțului din Bacău; Bârlad, Banca Moldovei de Jos și Banca Tutovei; Băilești, Banca rurală; Brăila, Banca Brăila; Calafat, Banca Calafatului; Calafat, Banca Doljului; Caracal, Banca Caracalului; Caracal, Banca Romanai; Caracal, Banca Comercială și Agricolă; Câmpina, Banca Câmpina; Corabia, Banca Corabia; Craiova, Banca Olteniei; Craiova, Banca României; Craiova, Creditul Oltean; Craiova, Banca de Scont din Craiova; Drăgășani, Banca Drăgășani; Fălticeni, Banca Sucevei din Fălticeni; Călărași, Societatea Cooperativă Dunărea; Giurgiu, Banca Dunărea; Huși, Banca Albina; Iași, Banca Dacia; Iași, Banca Iașilor; Pitești, Banca Populară din Pitești; Ploiești, Banca Centrală din Ploiești; Piatra-Neamț, Banca Industrială și Comercială; Roșiori de Vede, Banca Roșiori; Roman, Banca Romanului; R.-Sărat, Banca Creditului Râmnician; Slatina, Banca Oltului; Slatina, Banca Slatina; T.-Severin, Banca Severinului; T.-Severin, Banca Comercială din T.-Severin; T.-Jiu, Banca Târgu-Jiului; Tecuci, Banca Tecuciului; Vaslui, Casa de credit din Vaslui; Târgoviște, Banca Comercială și Industrială.

Consiliul de Administrație

TIPOGRAFIA GUTENBERG

Soc. Anonimă.—Capital social Lei 2.000.000.—București
Vechea Casă de încredere, întemeiată în anul 1889 transformându-se în Societate Anonimă pe acțiuni și fiind înzestrată cu cele mai perfecționate mașini, execută și editează orice lucrări de

TIPOGRAFIE ȘI LEGĂTORIE DE CĂRȚI

Secțiune specială pentru registre de tot felul

S. R. C.

Societ. Română de Combustibil

Soc. Anonimă.—Capital social Lei 2.000.000.—București
Cumpără și Exploatează păduri, mine de cărbuni și tere-